

Módszertani ismeretek (történelemtanár)

9.

A tantárgy neve: A történelemtanítás elmélete (történelemdidaktika)	
Az oktató neve: Kaposi József	A tantárgyért felelős szervezeti egység: Pedagógiai Intézet
A tantárgy kódja: (nem kell kitölteni) A tárgyhoz rendelt kredit: 2	Az értékelés formája: kollokvium Heti óraszám: 2
A tantárgy előfeltételei: BA	

1. A tárgy célja: Az előadás célja, hogy a hallgatók megismerjék a történelmi tanulás sajátosságait, a történelem didaktika hídszerepe a történelemtudomány és a didaktika között. A kurzus elvégzése nyomán a hallgatók felkészüljenek a tudatos történelemtanári munkára, megismerjék a tanítási technikák, a tananyagkészítés legfontosabb tudnivalóit.

2. A tárgy tematikája:

- A történelmi feldolgozás koronként különböző jellemzői és formái.
- Az elmúlt évtized történelem tanításának tartalmi és didaktikai változásai, jellemzői.
- A történelemtanítást meghatározó jogi és pedagógiai dokumentumok tartalmi és jellemzői.
- A képességfejlesztő történelemtanítás eszközei, a kultúra és norma közvetítő szerepe.
- A pedagógiai kutatásban a mérés, értékelés szerepe eszközei.
- A történelemdidaktika nemzetközi jellemzői.

3. Elméleti vagy gyakorlati képzés-e?

Előadás

4. Követelmény:

Évközi ellenőrzés: tananyag közös feldolgozásában való aktív részvétel

Félév végén: kollokvium

5. Kötelező irodalom

Történelemelmélet I-II. szerk.: Gyurgyák János - Kisantal Tamás. Osiris Kiadó és Szolgáltató Kft. 2006.

Romsics Ignác: A történetíró dilemmája, Mindentudás Egyeteme

(<http://www.mindentudas.hu/romsics/20040729romsics.html>)

Katona András – Sallai József: A történelem tanítása (Tantárgy-pedagógia összefoglaló), Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

F. Dárdai Ágnes: Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. I.-II. kötet. A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára XLI., Budapest, 2006.

A Nemzeti Alaptanterv (1995, 2003) Ember és társadalom műveltségi területe.

Kaposi József: Változás az állandóságban – az új történelemérlettség, Új érettségi Magyarországon, OKI, Budapest, 2006.

6. Ajánlott irodalom

Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Szerk Falus Iván. Budapest. NTK. 2004.

Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe, szerk. Falus Iván, Műszaki Tankönyvkiadó, Budapest, 2000.

Az iskolai műveltség. Szerk.: Csapó Benő Osiris Kiadó, Budapest. 2002.

Báthory Zoltán: Tanulók, iskolák, különbségek, Okker Oktatási Kiadó, Budapest, 2000.

Mátrai Zsuzsa: Érettségi és felvételi külföldön, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.

Az évszámokon innen és túl. Megújuló történelemtanítás. szerk.: Knausz Imre, Budapest, 2001, [Műszaki Könyvkiadó](#).

7. Az oktatás tárgyi szükségletei és ellátottsága

Előadóterem, differenciált taneszközrendszer. Televízió, videómagnó, videókazetták.

10.

A tantárgy neve: A történelemtanítás elmélete (történelemdidaktika)	
Az oktató neve: Kaposi József	A tantárgyért felelős szervezeti egység:
A tantárgy kódja: (nem kell kitölteni) A tárgyhoz rendelt kredit: 2	Az értékelés formája: gyakorlati jegy Heti óraszám: 2
A tantárgy előfeltételei: BA	

1. A tárgy célja: A szeminárium célja, hogy a hallgatók feldolgozzák a történelemelméletet meghatározó szempontokat, szándékokat, jellemzőket. Megértsék azt a paradoxont, hogy múlt csak egy van, de történelem több, hiszen minden kor a maga kérdéseivel, problémáival tekint a múltra. Feldolgozzák a közoktatást meghatározó tantervi, illetve vizsgadokumentumokat, és képesek legyenek ezek adaptálására.

2. A tárgy tematikája:

- A különböző történelmi források, feldolgozások, dokumentumok stb. elemzési módszerei, a forráskritikai képesség kialakítása.
- A történelem tanításának és tanulásának általános módszerei, jellemzői és gyakorlati alkalmazásuk.
- Az elmúlt évtized közoktatási jogszabályi szövegeinek (tantervek, vizsgakövetelmények) értelmezése, és ezek gyakorlati alkalmazása.
- Az ember- és társadalomismeret tantervi illetve vizsgakövetelményeinek értelmezése.
- A tankönyvelemzés szempontjai.

3. Elméleti vagy gyakorlati képzés-e?

Elméleti (30%) és gyakorlati (70%). A gyakorlati munka a szakirodalom önálló tanulmányozásában, megfigyelésekben és a mikrotanítás formájában nyilvánul meg.

4. Követelmény:

Évközi ellenőrzés: szemináriumi dolgozat, és a problémák közös feldolgozásában való aktív részvétel

Félév végén: gyakorlati jegy.

Elsajátítsák és alkalmazzák a referátumtartás új kommunikációs eszközeit, pl.: Internetes anyagok felhasználása, honlapok, Power Point vetítések.

5. Kötelező irodalom

F. Dárdai Ágnes: Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. I.-II. kötet. A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára XLI., Budapest, 2006.

Az évszámokon innen és túl. Megújuló történelemtanítás. szerk.: Knausz Imre, Budapest, [Műszaki Könyvkiadó](#), 2001.

A kompetencia, kihívások és értelmezések (Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák). szerk.: Demeter Kinga OKI, Budapest, 2006.

A kerettantervek (2000) Történelem, társadalomismeret, emberismeret

Az érettségiről tanároknak történelem. Szerk.: Kaposi József OKI, 2003.

(<http://www.okm.gov.hu/letolt/kozokt/erttsegi2005/tanaroknak/tortenelem/tortenelem.htm>)

6. Ajánlott irodalom

F. Dárdai Ágnes: A történelem tanításának és tanulásának módszerei és stratégiái, Raabe, 2002.

Történelem Tantárgy-pedagógiai olvasókönyv szerk.: Szabolcs Ottó – Katona András, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2006.

Kojanitz László: A tankönyvek minőségének megítélése (Iskolakultúra 2007/6.-7.)

Vágó Irén: Az oktatás tartalma, Jelentés a magyar közoktatásról, OKI, 2000. (169-180.o.)

Vágó Irén – Vass Vilmos: A közoktatás tartalmi fejlesztése és szabályozása. Jelentés a magyar közoktatásról, OKI, 2006. (197-212.o.)

7. Az oktatás tárgyi szükségletei és ellátottsága

Szemináriumi terem, differenciált taneszközrendszer. Televízió, videómagnó, videókazetták.

11.

A tantárgy neve: A történelemtanítás gyakorlata	
Az oktató neve: Kaposi József	A tantárgyért felelős szervezeti egység: Pedagógiai Intézet
A tantárgy kódja: (nem kell kitölteni)	Az értékelés formája: kollokvium
A tárgyhoz rendelt kredit: 2	Heti óraszám: 2
A tantárgy előfeltételei: BA	

1. A tárgy célja: Az előadás célja, hogy a hallgatók elmélyedjenek a történelemtanítást meghatározó tartalmi szabályozók részleteiben. Ennek kapcsán megismerjék azokat a fejlesztési feladatokat, amelyeket az Ember- és társadalom műveltségterület illetve az érettségi vizsgakövetelmények meghatároznak.

2. A tárgy tematikája:

- A tanári tervezőmunkával kapcsolatos dokumentumok értelmezése.
- Az ismeretszerzés és tanulás, a kritikai gondolkodás, a kommunikáció, a térbeli, időbeli tájékozódás tanításának általános tanulói fejlesztéshez kapcsolódó szaktanári gyakorlata.
- A szaktudományi felkészültségek alkalmazása a tantervekben, vizsgakövetelményekben.
- A tanítási órák típusai.
- A tankönyvek szaktudományi és didaktikai jellemzői.
- A pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazása.

3. Elméleti vagy gyakorlati képzés-e?

Elméleti (40%) és gyakorlati (60%). A gyakorlati munka a szakirodalom önálló tanulmányozásában, megfigyelésekben és kutatásokban, továbbá gyakorlati szituációban való részvételben nyilvánul meg.

4. Követelmény:

Évközi ellenőrzés: szemináriumi dolgozat, és a problémák közös feldolgozásában való aktív részvétel, mikrotanítás.

Félév végén: kollokvium

5. Kötelező irodalom

F. Dárdai Ágnes: Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. I.-II. kötet. A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára XLI., Budapest, 2006.

A tanári mesterség gyakorlata (Tanárképzés és tudomány) szerk.: Katona – Ládi – Széplaki – Szombatiné Nemzeti Tankönyvkiadó, ELTE Tanítóképző Kar, 2003.

A Nemzeti Alaptanterv (1995, 2003) Ember és társadalom műveltségi területe

A kerettantervek (2000) Történelem, társadalomismeret, emberismeret

Kőfalvi Tamás – Makk Ferenc: Forrástani ismeretek történelemből, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2007.

Szabolcs Ottó: Történelempedagógiai írások. Budapest, 1999, ELTE, MTT, 171 p.

6. Ajánlott irodalom

Pedagógusétika: kódex és kommentár szerk.: Hoffmann Rózsa. Budapest : Nemzeti Tankvk., 1996. - 69 p. 1996.

Carol H. Weiss: Értékelés. OKI, Budapest, 2005.

Sávoly Mária: A történelemoktatás erkölcs nevelő szerepéről, Mester és tanítvány 2004. 1. szám.

F. Dárdai Ágnes: Történelemkönyvek váltás közben. Módszertani Lapok. Történelem. 1996/4

Forrásközpontú történelem sorozat, Száray Miklós – Kaposi József. NTK. 2005-2007.

Az évszámokon innen és túl. Megújuló történelemtanítás. szerk.: Knausz Imre, Budapest, [Műszaki Könyvkiadó](#), 2001.

Koncz Erzsébet – Szabolcs Ottó: Történelemtanítás és múzeum, Korona Kiadó, 1995.

7. Az oktatás tárgyi szükségletei és ellátottsága

Előadóterem, differenciált taneszközrendszer, televízió, videómagnó, videókazetták.

12.

A tantárgy neve: A történelemtanítás gyakorlata	
Az oktató neve: dr. Sávoly Mária	A tantárgyért felelős szervezeti egység: Pedagógiai Intézet
A tantárgy kódja: (nem kell kitölteni) A tárgyhoz rendelt kredit: 2	Az értékelés formája: gyakorlati jegy Heti óraszám: 2
A tantárgy előfeltételei: BA	

1. A tárgy célja: A szeminárium általános célja a konkrét tanítási gyakorlatra való felkészítés. A hallgatók megismerjék és a gyakorlatban is alkalmazzák a tudás átadásának különböző eszközeit, módszereit, így legyenek képesek változatos tanítási-tanulási formák kialakítására, valamint a tananyagtartalmak feldolgozása során a tudásforrások célszerű kiválasztására.

2. A tárgy tematikája:

- A helyi tervezés különböző szintjei (tanterv, tanmenet, óraterv).
- A tanulási folyamat szervezése, irányítása, tanulást megalapozó kulcskompetenciák fejlesztésének módszerei.
- A hatékony tanulási környezet kialakításának eszközei és módszerei.
- Új információs-kommunikációs technológiák alkalmazása.
- A tanítási óra vezetése, a feladatok kiválasztása.
- Fogalomhasználat területén elsajátítottak fejlesztése.
- Az értékelési és ellenőrzési eljárások.

3. Elméleti vagy gyakorlati képzés-e?

Elméleti (40%) és gyakorlati (60%). A gyakorlati munka a szakirodalom önálló tanulmányozásában, megfigyelésekben és kutatásokban, továbbá gyakorlati szituációban való részvételben nyilvánul meg.

4. Követelmény:

Évközi ellenőrzés: szemináriumi dolgozat, és a problémák közös feldolgozásában való aktív részvétel

Félév végén: gyakorlati jegy.

5. Kötelező irodalom

A tanári mesterség gyakorlata (Tanárképzés és tudomány) szerk.: Katona – Ládi – Széplaki – Szombatiné Nemzeti Tankönyvkiadó, ELTE Tanítóképző Kar, 2003.

Unger Mátyás: Bevezetés a források ismeretébe és a forráselemzésbe. Bp. 1985. (Tanulmányok a történelemtanítás módszertanához 1.)

F. Dárdai Ágnes – Kaposi József: Merre tovább a történelemérettség? Új Pedagógiai Szemle, 2006/10.

Sávoly Mária: A történelmi idő- és térbeli egység néhány aktuális vonatkozása a történelemoktatásban. IN: Történelemmethodikai műhelytanulmányok. szerk: V. Molnár László Bp. Tárogató kiadó, 1996.

Kaposi – Szabó – Száray: Feladatgyűjtemény az új történelem érettségihez. Budapest, NTK. 2004. Írásbeli érettségi feladatsorok (<http://www.okm.gov.hu/main.php?folderID=266>)

6. Ajánlott irodalom

Szabolcs Ottó: Történelempedagógiai írások. Budapest, 1999, ELTE, MTT, 171 p.

Kojanitz László: Történeti szerepjátékok és problémamegoldó gondolkodás (Iskolakultúra 1992/4.)

Kojanitz László: A tankönyvkutatás szerepe és feladatai, Új Pedagógiai Szemle, Budapest, 2005/3.

Egy-két új általános és középiskolai tankönyvcsalád ismerete

Feladatgyűjtemény a szóbeli érettségihez (szerk. Kaposi József – Száray Miklós)

NTK, Budapest, 2005. Száray Miklós: Az ábrák szerepe a történelemórán, Módszerver, módszertani folyóirat, szerk. Pálinkás Mihály. 2006.

Száray Miklós: A térképelemzés szerepe a tanórán és a kétszintű érettségi feladataiban. Módszerver, módszertani folyóirat, szerk. Pálinkás Mihály. 2006.

Kaposi József: A 2005-ös érettségi eredményeinek elemzése

(<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=2005tapasztalatok-tortenelem>)

7. Az oktatás tárgyi szükségletei és ellátottsága

Szemináriumi terem, differenciált taneszközrendszer, Televízió, videómagnó, videókazetták.

23.

A tantárgy neve: Társadalom és állampolgári ismeretek	
Az oktató neve: Kaposi József	A tantárgyért felelős szervezeti egység: Pedagógiai Intézet
A tantárgy kódja: (nem kell kitölteni)	Az értékelés formája: gyakorlati jegy
A tárgyhoz rendelt kredit: 2	Heti óraszám: 2
A tantárgy előfeltételei: BA	

1. A tárgy célja: A hallgatókat felkészítse a társadalomismeret középiskolai tanításának alapjaira. Ennek keretében feldolgozza az emberismeret tanításának alapjait, a társadalom és politika összefüggéseit valamint a modern demokrácia működésének jellemzőit és az állampolgárra nevelés jellemzőit, eszközeit és módszereit.

2. A tárgy tematikája

- Az egyes ember- és a társadalmi szocializáció
- A társadalmi szerkezet jellemzői, a társadalmi normák
- Társadalom és politika, politika és hatalom
- A politikai rendszerek jellemzői, a demokratikus intézményrendszer
- Társadalom és gazdaság, a szociális piacgazdaság
- A mai magyar alkotmány, általános emberi jogok
- Az Európai Unió intézményei
- Globális problémák

3. Elméleti vagy gyakorlati képzés-e?

Szeminárium.

4. Követelmény*Évközi ellenőrzés:* szemináriumi dolgozat leadása*Félév végén:* gyakorlati jegy5. Kötelező irodalom

Beran F. (szerk.), Emberismeret és etika, Szent István Társulat, Budapest, 2002

Mi a politika? Szerk.: Gyurgyák János, Osiris Kiadó, 2004

Alkotmánytan I. 2., átdolgozott kiadás. Szerk. Kukorelli István? Osiris Kiadó, 2007.

Emberi jogok. Szerk.: Halmai Gábor - Tóth Gábor Attila, Osiris Kiadó, 2003.

Rabár Ferenc: A jóléti állam: emlék vagy jövő?

http://www.magjarszemle.hu/szamok/1999/3/a_joleti_allam

Gazdag Ferenc: Európai integrációs intézmények. Osiris Kiadó, 2002.

Az érettségiről tanároknak 2005 Társadalomismeret

<http://www.okm.gov.hu/letolt/kozokt/erettsegi2005/tanaroknak/tarstud/tarstud.htm>6. Ajánlott irodalom

Mazsu János–Setényi János (szerk.): A jó polgár. Társadalomismereti forráskönyv egyetemi hallgatóknak és középiskolai tanároknak. 2. kiadás. Debrecen, Csokonai K. 1996.

Magyarország társadalomtörténete I. II. Szöveggyűjtemény, (Szerk. Gyáni Gábor). NTK Budapest, 2000.

Boettke Peter-Heyne Paul-Prychitko David: A közgazdaságtan alapjai, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004.

Jakab György – Falus Katalin: Társadalomismereti tananyagok adaptációja Magyarországon. Új Pedagógiai Szemle, 2002/1.

Lányi András – Jakab György: Erkölcsstani esettanulmányok. Alternatív Közgazdasági Gimnázium, Bp., 1999.

„Alkalmazott közgazdaságtan”, Junior Achievement Magyarország.

Hogyan neveljük demokráciára? OKI, Bp. 2005.

Integrált társadalomismeret, 7-8. évfolyam. OKI, Bp. 2006.

7. Az oktatás tárgyi szükségletei és ellátottsága

Szemináriumi szoba, projektor

29.

A tantárgy neve: Feladatfejlesztő tréning	
Az oktató neve: Kaposi József	A tantárgyért felelős szervezeti egység:
A tantárgy kódja: (nem kell kitölteni)	Az értékelés formája: gyakorlati jegy
A tárgyhoz rendelt kredit: 2	Heti óraszám: 2
A tantárgy előfeltételei: BA	

1. A tárgy célja: a hallgatók felkészítése a tevékenységközpontú történelemoktatásra, valamint az írásbeli feladatkészítésre. A gyakorlat során a hallgatók megismerkednek a különböző feladattípusok jellemzőivel és sajátosságaival, a feladatkészítés tartalmi, módszertani kritériumaival, valamint a javítási-értékelési útmutatók készítésével, használatával.

2. A tárgy tematikája

- A tanulás és a tanítás elmélete
- A képességfejlesztés különböző formái és szintjei
- A problémamegoldó gondolkodás
- A feladatok jellemzői és típusai
- A feladatkészítés elmélete és gyakorlata
- Feladattípusok
- Az értékelés és validitás

3. Elméleti vagy gyakorlati képzés-e?

Szeminárium.

4. Követelmény

Évközi ellenőrzés: (pl. zárthelyi, vagy dolgozat leadása, ill. egyéb sajátosan megszabott követelmények);

Félév végén: (kollokvium szóban vagy írásban; gyakorlati jegy; aláírás)

5. Kötelező irodalom

Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Szerk Falus Iván. Budapest. NTK. 2004.

A pedagógusok pedagógiája szerk. Nahalka István –Golnhofer Erzsébet NTK 2001.

Az iskolai tudás. Szerk. Csapó Benő. Osiris Kiadó, 1988.

Horváth Zsuzsanna – Lukács Judit: Kevesebb kudarc – több önbizalom. In: A kompetencia. Kihívások és értelmezések. (Szerk.: Demeter Kinga) Budapest, Országos Közoktatási Intézet, 2006. 185-198. o.

Einhorn Ágnes: A vizsgafeladat fejlesztésének folyamata és kritériumai Új Pedagógiai Szemle, 2006/1.

Kaposi – Száray – Szabó: Feladatgyűjtemény az új történelem érettségéhez 9-12. Budapest, NTK, 2004.

Írásbeli érettségi feladatsorok (<http://www.okm.gov.hu/main.php?folderID=266>)

6. Ajánlott irodalom

Nagy József: Kompetenciaalapú kritériumorientált pedagógia., Mozaik Kiadó, Szeged. 2007.

Nagy József: A korrekt értékelés alapjai. Iskolakultúra. 12. 83-98. 2006.

Nahalka István: Hogyan alakul ki a tudás a gyermekekben? NTK 2002

Bábosik István– Torgyik Judit: Pedagógusmesterség az Európai Unióban. Eötvös József Könyvkiadó, 2007.

Oroszlány Péter: A tanulás tanítása. Független Pedagógiai Intézet, 2004.

A kompetencia. Kihívások és értelmezések. szerk.: Demeter Kinga, OKI 2006.

7. Az oktatás tárgyi szükségletei és ellátottsága

Szemináriumi szoba, projektor

30.

A tantárgy neve: Múzeumpedagógia	
Az oktató neve: dr. Sávoly Mária	A tantárgyért felelős szervezeti egység:
A tantárgy kódja: (nem kell kitölteni)	Az értékelés formája: gyakorlati jegy
A tárgyhoz rendelt kredit: 2	Heti óraszám: 2
A tantárgy előfeltételei: BA	

1. A tárgy célja: a hallgatók felkészítése az iskolán kívüli tanítási munkára. Az egységes integráló, gyakorlatorientált tanítási tanulási folyamatok biztosítására szükséges „tárgyi” források bevonása az ismerethordozók közé, így a tanulók nemcsak kiragadva ismerik meg a tárgyi emlékeket, hanem azok anyagi, szerkezeti, funkcionális szerepét is megtapasztalják.

2. A tárgy tematikája

- A múzeumi foglalkozások céljai, feladatai
- A múzeumi foglalkozások tervezése, szervezése
- A múzeumi foglalkozások típusai
- Sajátos oktatásszervezeti formák a múzeumban
- A múzeumi foglalkozások jellemzői
- A múzeumi foglalkozások felhasználása a tanulók önálló ismeretszerzésben

3. Elméleti vagy gyakorlati képzés-e? szeminárium

4. Követelmény

Évközi ellenőrzés: múzeumpedagógiai foglalkozás tervének elkészítése, megvalósítása

Félév végén: gyakorlati jegy

5. Kötelező irodalom

A tanári mesterség gyakorlata (Tanárképzés és tudomány) szerk.: Katona – Ládi – Széplaki – Szombatiné Nemzeti Tankönyvkiadó, ELTE Tanítóképző Kar, 2003.

Kesik Gabriella – Lovas Márta: Történeti játszóház, Múzeumi Közlemények, 1984. 2. szám

Koncz Erzsébet – Szabolcs Ottó: Történelemtanítás és múzeum, Korona Kiadó, 1995.

6. Ajánlott irodalom

Lovas Márta: Módszertani alapelvek érvényesülése a Magyar Nemzeti Múzeum pedagógiai tevékenységében, Korona Kiadó, 1993.

Tóthné Lovas Márta: Aktivizáló formák a múzeumpedagógiai munkában. Múzeumi Restaurátor és Módszertani Központ, Bp. 1981.

Gyapay Gábor: Történelemtanítás és múzeum, Tankönyvkiadó, 1972.

7. Az oktatás tárgyi szükségletei és ellátottsága

Szemináriumi szoba, projektor

Szakterületi gyakorlat 3 kredit

31.

A tantárgy neve: Iskolai gyakorlat	
Az oktató neve: Kaposi József	A tantárgyért felelős szervezeti egység:
A tantárgy kódja: (nem kell kitölteni) A tárgyhoz rendelt kredit: 2	Az értékelés formája: gyakorlati jegy Heti óraszám: 2
A tantárgy előfeltételei: BA	

1. A tárgy célja:

Az iskolai gyakorlat általános célja, hogy a tanulók konkrét iskolai környezetbe kerülve további ismereteket és képességeket szerezzenek a tanulócsoportok, és az egyes tanulók fejlesztése, az iskolai közösségeken belüli munka és a szakmai együttműködés terén. Vezetőtanári segítség mellett tovább mélyítsék, és a gyakorlatban alkalmazzák a tanári tervezőmunkával és az óravezetéssel kapcsolatos ismereteiket, képességeiket.

2. A tárgy tematikája

- A tanítás tervezése, helyi tanterv, tanmenet, tematikus terv, óraterv készítése
- Az új szemléletű: problémamegoldásra, forrásfeldolgozásra, tanulói tevékenységekre épülő történelemtanítás
- A tanulói tevékenységek szervezése
- A tanulói teljesítmények mérése, értékelése
- A pedagógus szerepe a tanórán és a tanórán kívül
- Az önművelés és az iskolai kooperáció különböző szintjei

3. Elméleti vagy gyakorlati képzés-e?

Gyakorlat

4. Követelmény

Évközi ellenőrzés: (pl. zárthelyi, vagy dolgozat leadása, ill. egyéb sajátosan megszabott követelmények);

Félév végén: (kollokvium szóban vagy írásban; gyakorlati jegy; aláírás)

5. Kötelező irodalom

Nemzeti Alaptanterv 1995. 2003.

Különböző iskolatípusokra vonatkozó kerettantervek

Helyi tantervek

Különböző programcsomagok ismerete Pl. fejlesztő feladatok

Miltényi Miklós: Játékos módszerek a történelemtanításban (Iskolakultúra 1992/4)

Hoffmann Rózsa: A tanár-diák kapcsolat változásai, Új pedagógiai Szemle, 2002. 07.08.

Egy-két középiskolai tankönyvcsalád illetve érettségi feladatgyűjtemény ismerete

6. Ajánlott irodalom

7. Az oktatás tárgyi szükségletei és ellátottsága

Ember- és társadalomismeret tanár

A tantárgy neve: Az ember- és társadalomismeret tanításának elmélete	
Az oktató neve: Kaposi József	A tantárgyért felelős szervezeti egység: Pedagógiai Intézet
A tantárgy kódja: (nem kell kitölteni) A tárgyhoz rendelt kredit: 2	Az értékelés formája: kollokvium Heti óraszám: 2
A tantárgy előfeltételei: BA	

1. A tárgy célja: Az előadás célja, hogy a hallgatók megismerjék az ember-és társadalomismeret tanulás sajátosságait és jellemzőit. Felkészüljenek ennek a komplex társadalomtudományi tárgynak szerteágazó tanítására. A kurzus elvégzése nyomán a hallgatók felkészüljenek a tudatos tanári munkára, megismerjék a tanítási technikák, a tananyagkészítés legfontosabb tudnivalóit.

2. A tárgy tematikája:

- Az ember és a társadalom
- A társadalmi szocializáció különböző formái
- A történelmi feldolgozás koronként különböző jellemzői és formái.
- A képességfejlesztő tanítás eszközei, a kultúra és norma közvetítő szerepe.
- A pedagógiai kutatásban a mérés, értékelés szerepe eszközei.
- A történelemdidaktika nemzetközi jellemzői.

3. Elméleti vagy gyakorlati képzés-e?

Előadás

4. Követelmény:

Évközi ellenőrzés: tananyag közös feldolgozásában való aktív részvétel
Félév végén: kollokvium

5. Kötelező irodalom

Beran F. (szerk.), Emberismeret és etika, Szent István Társulat, Budapest, 2002
Történelemelmélet I-II. szerk.: Gyurgyák János - Kisantal Tamás. Osiris Kiadó és Szolgáltató Kft. 2006.

F. Dárdai Ágnes: Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. I.-II. kötet. A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára XLI., Budapest, 2006.

A Nemzeti Alaptanterv (1995, 2003) Ember és társadalom műveltségi területe.
Jakab György – Falus Katalin: Társadalomismereti tananyagok adaptációja Magyarországon. Új Pedagógiai Szemle, 2002/1.

6. Ajánlott irodalom

Romsics Ignác: A történetíró dilemmája, Mindentudás Egyeteme
(<http://www.mindentudas.hu/romsics/20040729romsics.html>)

Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz. Szerk Falus Iván. Budapest. NTK. 2004.

Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe, szerk. Falus Iván, Műszaki Tankönyvkiadó, Budapest, 2000.

Az iskolai műveltség. Szerk.: Csapó Benő Osiris Kiadó, Budapest. 2002.

Báthory Zoltán: Tanulók, iskolák, különbségek, Okker Oktatási Kiadó, Budapest, 2000.

Mátrai Zsuzsa: Érettségi és felvételi külföldön, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2001.

7. Az oktatás tárgyi szükségletei és ellátottsága

Előadóterem, differenciált taneszközrendszer. Televízió, videómagnó, videokazetták.

A tantárgy neve: Az ember- és társadalomismeret tanításának elmélete	
Az oktató neve: Kaposi József	A tantárgyért felelős szervezeti egység:
A tantárgy kódja: (nem kell kitölteni) A tárgyhoz rendelt kredit: 2	Az értékelés formája: gyakorlati jegy Heti óraszám: 2
A tantárgy előfeltételei: BA	

1. A tárgy célja: A szeminárium célja, hogy a hallgatók feldolgozzák az ember-és társadalomismeret meghatározó szempontokat, szándékokat, jellemzőket. Megértsék azt a paradoxont, hogy múlt csak egy van, de történelem több, hiszen minden kor a maga kérdéseivel, problémáival tekint a múltra. Feldolgozzák a közoktatást meghatározó tantervi, illetve vizsgadokumentumokat, és képesek legyenek ezek adaptálására.

2. A tárgy tematikája:

- A különböző történelmi források, feldolgozások, dokumentumok stb. elemzési módszerei, a forráskritikai képesség kialakítása.
- Az ember- és társadalomismeret tanításának és tanulásának általános módszerei, jellemzői és gyakorlati alkalmazásuk.
- Az elmúlt évtized közoktatási jogszabályi szövegeinek (tantervek, vizsgakövetelmények) értelmezése, és ezek gyakorlati alkalmazása.
- Az ember- és társadalomismeret tantervi illetve vizsgakövetelményeinek értelmezése.
- A tankönyvelemzés szempontjai.

3. Elméleti vagy gyakorlati képzés-e?

Elméleti (30%) és gyakorlati (70%). A gyakorlati munka a szakirodalom önálló tanulmányozásában, megfigyelésekben és a mikrotanítás formájában nyilvánul meg.

4. Követelmény:

Évközi ellenőrzés: szemináriumi dolgozat, és a problémák közös feldolgozásában való aktív részvétel

Félév végén: gyakorlati jegy.

Elsajátítsák és alkalmazzák a referátumtartás új kommunikációs eszközeit, pl.: Internetes anyagok felhasználása, honlapok, Power Point vetítések.

5. Kötelező irodalom

F. Dárdai Ágnes: Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. I.-II. kötet. A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára XLI., Budapest, 2006.

A kompetencia, kihívások és értelmezések (Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák). szerk.: Demeter Kinga OKI, Budapest, 2006.

A kerettantervek (2000) Történelem, társadalomismeret, emberismeret

Az érettségiről tanároknak történelem. Szerk.: Kaposi József OKI, 2003.

(<http://www.okm.gov.hu/letolt/kozokt/erettsegi2005/tanaroknak/tortenelem/tortenelem.htm>)

Az érettségiről tanároknak 2005 Társadalomismeret

(<http://www.okm.gov.hu/letolt/kozokt/erettsegi2005/tanaroknak/tarstud/tarstud.htm>)

6. Ajánlott irodalom

Az évszámokon innen és túl. Megújuló történelemtanítás. szerk.: Knausz Imre, Budapest, Műszaki Könyvkiadó, 2001.

Kojanitz László: A tankönyvek minőségének megítélése (Iskolakultúra 2007/6.-7.)

Vágó Irén: Az oktatás tartalma, Jelentés a magyar közoktatásról, OKI, 2000. (169-180.o.)

Vágó Irén – Vass Vilmos: A közoktatás tartalmi fejlesztése és szabályozása. Jelentés a magyar közoktatásról, OKI, 2006. (197-212.o.)

Kaposi József: Változás az állandóságban – az új történelemérettségi, Új érettségi Magyarországon, OKI, Budapest, 2006.

7. Az oktatás tárgyi szükségletei és ellátottsága

Szemináriumi terem, differenciált taneszközrendszer. Televízió, videómagnó, videókazetták.

A tantárgy neve: Az ember- és társadalomismeret tanításának gyakorlata	
Az oktató neve: Kaposi József	A tantárgyért felelős szervezeti egység: Pedagógiai Intézet
A tantárgy kódja: (nem kell kitölteni)	Az értékelés formája: kollokvium
A tárgyhoz rendelt kredit: 2	Heti óraszám: 2
A tantárgy előfeltételei: BA	

1. A tárgy célja: Az előadás célja, hogy a hallgatók elmélyedjenek az ember- és társadalomismeret tanítást meghatározó tartalmi szabályozók részleteiben. Ennek kapcsán megismerjék azokat a fejlesztési feladatokat, amelyeket az Ember- és társadalom műveltségterület illetve a történelem és társadalomismeret valamint etika érettségi vizsgakövetelmények meghatároznak.

2. A tárgy tematikája:

- A tanári tervezőmunkával kapcsolatos dokumentumok értelmezése.
- Az ismeretszerzés és tanulás, a kritikai gondolkodás, a kommunikáció, a térbeli, időbeli tájékozódás tanításának általános tanulói fejlesztéshez kapcsolódó szaktanári gyakorlata.

- A szaktudományi felkészültségek alkalmazása a tantervekben, vizsgakövetelményekben.
- A tankönyvek szaktudományi és didaktikai jellemzői.
- A pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazása.

3. Elméleti vagy gyakorlati képzés-e?

Elméleti (40%) és gyakorlati (60%). A gyakorlati munka a szakirodalom önálló tanulmányozásában, megfigyelésekben és kutatásokban, továbbá gyakorlati szituációban való részvételben nyilvánul meg.

4. Követelmény:

Évközi ellenőrzés: szemináriumi dolgozat, és a problémák közös feldolgozásában való aktív részvétel, mikrotanítás.

Félév végén: kollokvium

5. Kötelező irodalom

F. Dárdai Ágnes: Történelmi megismerés – történelmi gondolkodás. I.-II. kötet. A történelemtanári továbbképzés kiskönyvtára XLI., Budapest, 2006.

A Nemzeti Alaptanterv (1995, 2003) Ember és társadalom műveltségi területe

A kerettantervek (2000) Történelem, társadalomismeret, emberismeret

Kőfalvi Tamás – Makk Ferenc: Forrástani ismeretek történelemből, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2007.

Lányi András – Jakab György: Erkölcsstani esettanulmányok. Alternatív Közgazdasági Gimnázium, Bp., 1999.

6. Ajánlott irodalom

Pedagógusethika: kódex és kommentár szerk.: Hoffmann Rózsa. Budapest : Nemzeti Tankvk., 1996. - 69 p. 1996.

Mi a politika? Szerk.: Gyurgyák János, Osiris Kiadó, 2004

Alkotmánytan I. 2., átdolgozott kiadás. Szerk. Kukorelli István? Osiris Kiadó, 2007.

Emberi jogok. Szerk.: Halmai Gábor - Tóth Gábor Attila, Osiris Kiadó, 2003.

7. Az oktatás tárgyi szükségletei és ellátottsága

Előadóterem, differenciált taneszközrendszer, televízió, videómagnó, videókazetták.

A tantárgy neve: Az ember- és társadalomismeret tanításának gyakorlata	
Az oktató neve: dr. Sávoly Mária	A tantárgyért felelős szervezeti egység: Pedagógiai Intézet
A tantárgy kódja: (nem kell kitölteni) A tárgyhoz rendelt kredit: 2	Az értékelés formája: gyakorlati jegy Heti óraszám: 2
A tantárgy előfeltételei: BA	

1. A tárgy célja: A szeminárium általános célja a konkrét tanítási gyakorlatra való felkészítés. A hallgatók megismerjék és a gyakorlatban is alkalmazzák a tudás átadásának különböző eszközeit, módszereit, így legyenek képesek változatos tanítási-tanulási formák kialakítására, valamint a tananyagtartalmak feldolgozása során a tudásforrások célszerű kiválasztására.

2. A tárgy tematikája:

- A helyi tervezés különböző szintjei (tanterv, tanmenet, óraterv).
- A tanulási folyamat szervezése, irányítása, tanulást megalapozó kulcskompetenciák fejlesztésének módszerei.
- A hatékony tanulási környezet kialakításának eszközei és módszerei.
- Új információs-kommunikációs technológiák alkalmazása.
- A tanítási óra vezetése, a feladatok kiválasztása.
- Fogalomhasználat területén elsajátítottak fejlesztése.
- Az értékelési és ellenőrzési eljárások.

3. Elméleti vagy gyakorlati képzés-e?

Elméleti (40%) és gyakorlati (60%). A gyakorlati munka a szakirodalom önálló tanulmányozásában, megfigyelésekben és kutatásokban, továbbá gyakorlati szituációban való részvételben nyilvánul meg.

4. Követelmény:

Évközi ellenőrzés: szemináriumi dolgozat, és a problémák közös feldolgozásában való aktív részvétel

Félév végén: gyakorlati jegy.

5. Kötelező irodalom

Beran F. (szerk.), Emberismeret és etika, Szent István Társulat, Budapest, 2002.

Mazsu János–Setényi János (szerk.): A jó polgár. Társadalomismereti forráskönyv egyetemi hallgatóknak és középiskolai tanároknak. 2. kiadás. Debrecen, Csokonai K. 1996.

Magyarország társadalomtörténete I. II. Szöveggyűjtemény, (Szerk. Gyáni Gábor). NTK Budapest, 2000.

Írásbeli érettségi feladatsorok (<http://www.okm.gov.hu/main.php?folderID=266>)

Carol H. Weiss: Értékelés. OKI, Budapest, 2005.

6. Ajánlott irodalom

Kojanitz László: A tankönyvek minőségének megítélése (Iskolakultúra 2007/6.-7.)

Hogyan neveljük demokráciára? OKI, Bp. 2005.

Integrált társadalomismeret, 7-8. évfolyam. OKI, Bp. 2006.

Mező F-Nagy I-Tóth P-Veliky J: Társadalmi és állampolgári ismeretek Nemzeti tankönyvkiadó, 2005.

7. Az oktatás tárgyi szükségletei és ellátottsága

Szemináriumi terem, differenciált taneszközrendszer, Televízió, videómagnó, videókazetták.